

METSÄNOMISTAJAT TARVITSEVAT NEUVONTAA LUONNON MONIMUOTOISUUDEN TURVAAMISEKSI TALOUSMETSISSÄ

Sari Pynnönen, Riikka Paloniemi ja Teppo Hujala

Yhä useampi metsänomistaja toivoo metsistään samanaikaisesti monia hyötyjä, mutta metsäneuvonta ei vielä vastaa toiveeseen riittävästi. Tutkimuksen mukaan metsänomistajien toiveiden mukaista palveluntarjontaa voidaan edistää kartoittamalla metsänomistajien toiveet siitä, miten metsää kulloinkin hoidetaan.

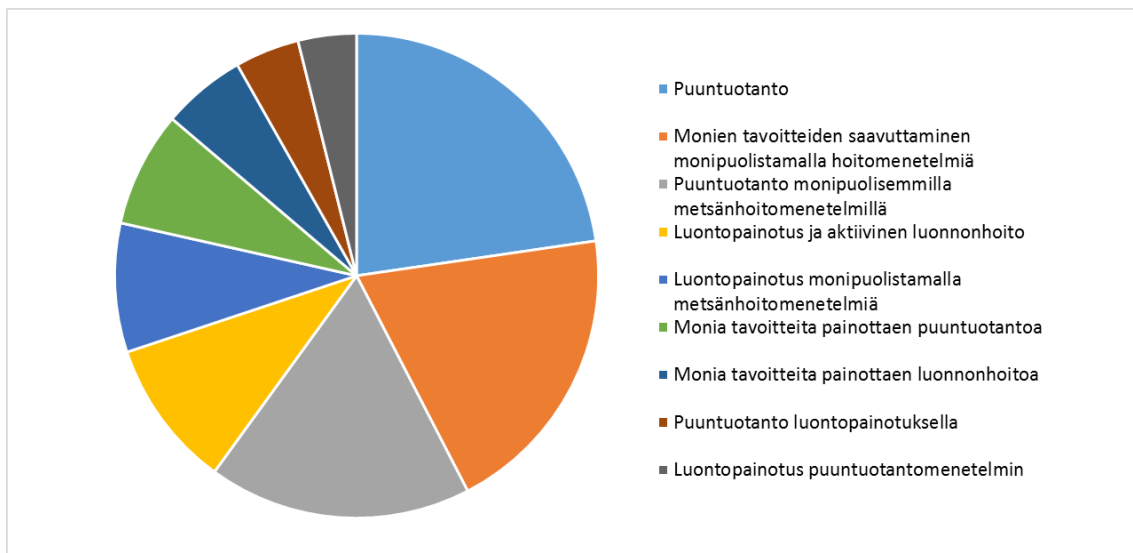
Tavoitteiden moninaisuus näkyy toivotuissa metsänhoitotavoissa

Metsänomistajien tavoitteissa erottuivat (tutkimuksen mukaan) puuntuotanto, luonnon monimuotoisuus sekä monitavoitteisuus, jossa puuntuotanto, erilaiset virkistyskäytön tavoitteet ja monimuotoisuuden suojele yhdistyvät. Samoja tavoitteita on havaittu myös aiemmissa tutkimuksissa. Selvitettäessä konkreettisia toteuttamistapoja metsän hoitoon ja hakkuisiin metsänomistajien tavoitteista piirtyy kuitenkin monitahoisempi kuva.

Metsänomistajat arvostavat monipuolisia metsänhoitomenetelmiä. Lähes puolet kaikista kyselyyn vastanneista metsänomistajista, ja jopa 40 prosenttia puuntuotantotavoitteisistakin metsänomistajista, suunnittelee monipuolistavansa käyttämiään metsänhoitomenetelmiä. Erityisesti halutaan kokeilla eri-ikäiskasvatusta tasaikäishakkuiden rinnalla sekä tehdä erilaisia luonnonhoitotoimenpiteitä. 20 prosenttia kaikista vastanneista metsänomistajista suunnittelee metsiinsä aktiivisia luonnonhoitotoimia ja 10 prosenttia hoitaa metsiään aktiivisesti luonnonhoitotoimenpitein tavoitteenaan niiden luontoarvojen parantaminen.

Iso osa metsänomistajista tavoittelee edelleen metsiltään taloudellista tuottoa puunmyynnistä. He eivät kuitenkaan halua tehdä sitä muiden metsän arvojen kustannuksella, vaan niiden ylläpitämisen rinnalla. Tuloksissa korostuvat myös metsänomistajien tavoiteyhdistelmien monimuotoisuus ja erilaiset painotukset, jotka eivät yleensä selviä vain yleistä metsänomistamisen tavoitetta kysymällä.

Painotusten selvittämiseksi metsänomistajalle tulisi esitellä vaihtoehtoja, kuinka monimuotoisuus tai muut tavoitteet voidaan huomioida yksittäisten metsänhoitotoimenpiteiden toteutuksessa.

Kuva 1: Kyselyyn vastanneiden metsänomistajien erilaisia tavoitteita metsiensä käytölle. Metsänomistajien jakautuminen ryhmiin sen mukaan, miten he painottivat eri tavoitteita yhdistettyinä erityyppiseen metsänkäsittelyyn. Osuudet on saatu ristiintaulukoimalla ”metsänomistamisen tavoite”-ryhmittely ja ”metsänkäsittelytyyli”-ryhmittely.

Neuvonnalta kaivataan erityisesti tietoa metsien arvokkaista kohteista

Tutkimuksessa metsänomistajat kokivat metsäsuunnitelmiansa yleisesti tukevan heidän metsiinsä liittyvää päätöksentekoa. Luontotavoitteiset metsänomistajat kokivat metsäsuunnitelmansa käytettävyyden muita

heikommaksi ja saamansa metsäneuvonnan rajoittavan heidän tavoitteidensa mukaista metsänhoitoa muita useammin. Tämän vuoksi erityisesti luonnon monimuotoisuuden turvaamista tukevaa metsäneuvontaa olisi syytä lisätä ja kohdentaa luontotavoitteisille metsänomistajille.

Kaikki metsänomistajat toivoivat saavansa metsäneuvonnasta ja -suunnitelmista lisää tietoa metsiensä luontokohteista. Luontokohteista viestimisessä toimivat todennäköisesti valokuvat ja konkreettiset hoitosuosituksukset. Erityisesti monitavoitteiset metsänomistajat kokivat tällaisen tiedon puuttuvan. Heidän neuvonnassaan viestinnän haasteellisuutta lisää toive yhdistää useita samanaikaisia tavoitteita, jotka mahdollisesti ovat keskenään ristiriitaisiakin. Toisaalta myös puuntuotantotavoitteiset metsänomistajat haluavat lisää tietoa metsiensä arvokkaista elinympäristöistä esimerkiksi voidakseen vertailla erilaisia metsänhoitovaihtoehtoja. Tämä havainto haastaa laajentamaan metsäneuvontaa kattamaan monimuotoisuusnäkökohtia yhä useammalle metsänomistajalle.

Monitavoitteisuuden tunnistava metsäneuvonta edistää tehokkaasti kestäväää biotaloutta

Iso osa metsänomistajista haluaa yhdistää metsissään puuntuotannon luonnon monimuotoisuuden ylläpitämiseen sekä muihin monikäytön muotoihin.

Metsänkäyttötavoitteiden moninaisuuden huomioiva metsäneuvonta todennäköisesti auttaa monitavoitteisia metsänomistajia hoitamaan metsiään aktiivisemmin ja siten turvaamaan metsien monien ekosysteemi- palvelujen tuotantoa. Talousmetsien luonnonhoidon jalkauttaminen metsätalouden läpileikkaavaksi toimintatavaksi vastaisi tähän haasteeseen.

Tutkimuksen aineisto

Tutkimuksen aineisto kerättiin postikyselyllä pohjoiskarjalaisilta metsänomistajilta keväällä 2014. Tutkimukseen vastasi 195 Metso-ohjelmassa vuosina 2004–2013 yksityisen suojelualueen perustanutta tai luonnonhoitosopimuksen solminutta metsänomistajaa sekä 103 satunnaisotannalla valikoitunutta metsänomistajaa. Kyselyn kokonaisvastausmäärä oli 298 ja vastausprosentti 29. Tutkimuksen tulokset ovat yleistettävissä koskemaan suomalaisia metsänomistajia. Analyysit laskettiin tilastollisilla monimuuttujamenetelmillä.

Vastanneista noin neljännes oli naisia (24 %) ja suurimmat ikäluokat olivat vuosina 1940–1949 syntyneet (35 %) sekä 1950–59 syntyneet (29 %). 51 prosenttia vastaajista oli eläkeläisiä ja 36 prosenttia palkansaajia. Maa- ja metsätalousyrittäjien osuus oli seitsemän prosenttia. 44 prosenttia vastaajista asui eri paikkakunnalla kuin heidän omistamansa tila on. Reilu puolet vastaajista omistaa metsätilansa yksin (55 %) ja noin viidennes yhdessä puolison kanssa (21 %). Verotusyhtymien ja kuolinpesien osuudet olivat 16 ja 8 prosenttia. Tausta- piirteet eivät vaikuttaneet vastaajien sijoittumiseen tutkittuihin ryhmiin.

Tutkimuksen aineisto on kerätty osana maa- ja metsätalousministeriön rahoittamaa Metso-tutkimushanketta 311 340/2013. Tutkimusta ovat rahoittaneet Suomen kulttuurirahaston Etelä-Savon maakuntarahasto sekä Lounais-Suomen Metsänhoitoyhdistysten säätiö. Kirjoittajat kiittävät hankkeen muita jäseniä panoksistaan ja kyselyn vastaajia tutkimukseen osallistumisesta.

Lisätietoja:

Alkuperäinen tutkimusjulkaisu:

Pynnönen S., Paloniemi R. ja Hujala T. 2018. *Recognizing the Interest of Forest Owners to Combine Nature -Oriented and Economic Uses of Forests*. Small-scale Forestry. DOI 10.1007/s11842-018-9397-2

Sari Pynnönen

Helsingin yliopisto, Metsätieteiden osasto

PL 27, 00014 Helsingin yliopisto

sari.pynnönen@helsinki.fi